

**ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович**  
*курсант 122 навчальної групи факультету  
забезпечення державної безпеки  
Київського інституту Національної  
гвардії України*

**Науковий керівник:**

**КОВАЛЬОВА Тетяна Іванівна**  
*Київський інститут Національної гвардії  
України,  
кандидат юридичних наук*

## **КОРУПЦІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Сфера оборони разом з нафтогазовидобувною промисловістю та будівництвом належать до найбільш корумпованих сфер діяльності, до компетенції яких входить управління державними ресурсами.

Визначаючи поняття корупції, важливо брати до уваги, що, це: соціальне явище, у правовому значенні корупція не може бути зведена до одного виду правопорушення, вона становить собою сукупність різних за характером і ступенем суспільної небезпеки, але єдиних за своєю сутністю корупційних правопорушень; законодавче визначення не дає правоохоронним органам жодних додаткових правових засобів, що стосуються підстав юридичної відповідальності за корупційні діяння. Корупційна злочинність у сфері військової безпеки фрагментарно розглядається в сукупності з корупційними злочинними діями без розрізнення конкретних кримінологічних ознак.

Поряд з соціально-політичними, економічними змінами суспільства, змінюється корупція, її якісна внутрішня характеристика та зовнішній прояв. Мінливість корупційної злочинності обумовлює необхідність подальших наукових досліджень.

О.М. Костенко, О.Ю. Бусол у докторській дисертації (2015 р.) пропонують створити відповідні координуючі та моніторингові органи, а також забезпечити реальну, а не формальну участь громадянського суспільства в протидії корупційній злочинності за допомогою просвітницьких методів, що сприяють формуванню антикорупційної культури в суспільстві. Окрему увагу автори приділяють механізму запобігання і протидії корупції [1].

Проблеми протидії корупції в оборонному секторі України є саме належний підбір кадрів, що впливає на першопричину її виникнення – мотивацію та намагання посадових осіб незаконно збагатитися за рахунок держави. Потрібно закріпити на законодавчому рівні максимально прості, чіткі та прозорі правила здійснення державних закупівель, формалізацію внутрішніх правил і процедур кожною організацією-замовником, розробити типові й уніфіковані документи, чіткий перелік критеріїв оцінки економічно найвигіднішої пропозиції учасників

процедури закупівлі та методику оцінки. Забезпечити обов'язкове проведення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти передусім у виробників продукції.

Корупційні скандали у військовому відомстві, також пов'язані зі зловживаннями у традиційних сферах (постачання ресурсів, закупівлі та ремонт озброєнь, списання та утилізація матеріальних засобів), відбуваються не лише в арміях подібних до України перехідних держав, але періодично спостерігаються і в демократичних Сполучених Штатах чи Великій Британії, і в комуністичному Китаї – різниця в масштабах цього явища, зауважує споживацькі риси людського характер, а специфіка військової сфери за певних умов створює сприятливі умови для корупційної діяльності, оскільки в ній є додаткова можливість уникати контролю, прикриваючись секретністю.

А.В. Волошенко у науковій публікації на тему: «Корупційні ризики в оборонній сфері: природа, чинники та шляхи мінімізації» (2015 р.) проаналізував ризикопороджуючі фактори, систематизував основні наслідки та загрози від корупційних проявів у воєнній сфері. Ключову роль в мінімізації корупції в оборонній сфері має відігравати принцип невідвортної відповідальності та посилення транспарентності (прозорості) державних інститутів. Одним із напрямків подолання корупції є неготовність військовослужбовців реагувати на корупційні дії відповідно до чинного законодавства [2].

У науковій статті «Актуальні питання протидії корупції у воєнній сфері» Ю.В. Луценко, А.І. Спірін, В.В. Мозговий відмітили позитивні зрушення щодо посилення кримінальної відповідальності, пов'язаної з корупцією у воєнній сфері. Зокрема, слід схвально оцінили проект Закону про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері підтвердження відповідності, виготовлення, виробництва, реалізацію, придбання продукції, робіт та послуг, що призвело до створення реальної або потенційної загрози національній безпеці України у воєнній сфері. Як аргумент, вчені зазначають, що через неналежне державне фінансування військових формувань, а також розкрадання коштів на забезпечення боєздатної армії, військова міць держави, як основи національної безпеки та територіальної цілісності, опинилася під загрозою, що, в свою чергу, актуалізує проблему протидії корупції.

На науковому рівні правознавці встановили передумови виникнення та форм корупційних проявів у системі вищої військової освіти, а також методи протидії їм, дали визначення корупційних ризиків в секторі безпеки і оборони під час виникнення, протікання і припинення збройного конфлікту, розробка спільних заходів із запобігання і протидії корупції у військовій сфері. Запобігання корупції має здійснюватися постійно.

Внесок зазначених авторів у розробку теоретикоприкладних проблем, пов'язаних із протидією корупції важко переоцінити, проте в цих дослідженнях так і не знайшли однозначного вирішення багато дискусійних питань. До того ж

значна частина проаналізованих праць учених виконана без урахування останніх змін до національного антикорупційного законодавства. Крім цього, на сьогоднішній день кримінологічні засади протидії корупційній злочинності у сфері воєнної безпеки в Україні ще не були предметом комплексного наукового дослідження, що обумовлює актуальність теми даного дослідження, разом із нагальною потребою виробити ефективні заходи протидії їй.

**Список використаних джерел:**

1. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні в контексті сучасної антикорупційної стратегії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2015. 40 с.
2. Волошенко А. В. Корупційні ризики в оборонній сфері: природа, чинники та шляхи мінімізації. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 10. С. 95-105.